

Синергія цифрових технологій і менеджменту: нові горизонти лідерства

Олена Шуплат

к.е.н., доцент,

доцент кафедри корпоративних фінансів і контролінгу,

КНЕУ ім. В. Гетьмана, м. Київ, Україна,

e-mail: ldovbenko@ukr.net,

ORCID: 0000-0001-6318-4714

Цифрові технології суттєво впливають на всі аспекти сучасного бізнесу та організацій. Цифрова трансформація стає ключовим фактором стратегічного менеджменту, вимагаючи від компаній переглянути традиційні бізнес-моделі та адаптувати управлінські підходи до нових реалій. Вони підвищують загальну продуктивність організацій, оптимізують витрати, покращують процеси ухвалення рішень і взаємодії з клієнтами. Крім того, впровадження інноваційних технологій, таких як штучний інтелект і великі бази даних, дозволяє підприємствам швидко адаптуватися до змін на ринку і підвищувати свою конкурентоспроможність.

Цифрова трансформація вимагає зміни корпоративної культури, організаційних структур та розвитку нових компетенцій керівників. Лідери повинні володіти технічною обізнаністю та бути готовими до постійних змін, щоб успішно керувати організаціями в цифрову епоху. Впровадження цифрових рішень в менеджменті персоналу стає запорукою підвищення конкурентоспроможності компаній, покращуючи досвід та залучення працівників. Цифрова трансформація передбачає не лише впровадження нових технологій, а й розвиток нових компетенцій працівників та керівників, а також забезпечення безпеки даних та захисту від кіберзагроз. Цифрові технології стають ключовим фактором трансформації організаційних процесів у багатьох країнах, включаючи Україну.

Розглянемо основні напрями інтеграції цифрових технологій в менеджмент: автоматизація та оптимізація бізнес-процесів, штучний інтелект (ШІ), використання великих баз даних у формуванні стратегії управління.

Автоматизація процесів дозволяє підприємствам підвищити ефективність і скоротити витрати. У сфері державного управління України спостерігається зростання використання автоматизованих систем для надання електронних послуг. Наприклад, за даними Міністерства цифрової трансформації України за 2024 рік, субіндекс «Проникнення базових е-послуг» (0,759 з 1) є одним з найвищих показників Індексу цифрової трансформації регіонів України, що свідчить про успішну автоматизацію багатьох державних процесів. На другому та третьому місці йдуть субіндекс «Інституційна спроможність» (0,687) та «Розвиток інтернету» (0,686). Найнижчого показника досягнуто в субіндексі «Впровадження режиму “без паперів”» (0,421), що вказує на потребу посилити роботу в цьому напрямі [1;2].

Оптимізація бізнес-процесів відбувається завдяки впровадженню

цифрових рішень, які дозволяють підприємствам швидко адаптуватися до змін на ринку. У сфері електронних комунікацій України спостерігається розвиток інфраструктури широкосмугового доступу до інтернету, що сприяє оптимізації бізнес-процесів у багатьох галузях. Слід відзначити, що розвиток інтернету та телекомунікацій в Україні відбувається швидко. За рік побудовано близько 50 тисяч км оптоволоконних мереж, а швидкість фіксованого інтернету зросла з 67,7 Мбіт/с у 2023 році до 83,8 Мбіт/с у 2024 році [2].

ШІ стає все більш популярним інструментом для прийняття рішень в Україні. Міністерство цифрової трансформації України планує створення Центру передового досвіду з розроблення та інтеграції ШІ, що свідчить про зростаючий інтерес до цієї технології [2]. Прогнозування та аналіз даних з використанням ШІ дозволяють підприємствам передбачати тенденції ринку та приймати більш обґрунтовані рішення. Це особливо важливо в умовах війни та економічної нестабільності, коли швидкість і точність прийняття рішень мають вирішальне значення. Алгоритмічне управління за допомогою ШІ та великих баз даних дозволяє підвищити точність прогнозів і оптимізувати процеси, але воно повинно бути збалансоване з людською інтуїцією та стратегічним баченням.

Значну роль у формуванні стратегій управління, відіграє використання великих баз даних. Великі бази даних використовуються для аналізу ринку, поведінки споживачів та оптимізації бізнес-процесів. Аналітичні платформи стають ключовим інструментом для підвищення ефективності управління в Україні. Вони дозволяють лідерам приймати обґрунтовані рішення на основі даних про поведінку споживачів, ефективність бізнес-процесів тощо. За даними Міністерства цифрової трансформації України, понад 63% державних послуг вже переведено в електронну форму, що свідчить про зростаючу роль баз даних у прийнятті рішень на державному рівні [3].

Особливу увагу потрібно звернути на інноваційне лідерство. Цифрова епоха вимагає від керівників нових компетенцій, які дозволяють їм успішно керувати організаціями в умовах швидких технологічних змін. В Україні ця проблема набуває особливої актуальності через воєнні виклики та процес інтеграції до Європейського Союзу. У сучасному світі лідери повинні володіти базовими знаннями про цифрові технології, щоб ефективно керувати їх впровадженням та інтеграцією в організаційні процеси. Адаптивність до змін є ключовою компетенцією, оскільки технологічні інновації відбуваються швидко і вимагають від керівників швидкої реакції та адаптації. Лідери повинні мати чітке бачення майбутнього розвитку організації та вміти приймати стратегічні рішення, які сприяють її успіху в умовах цифрової трансформації. Гнучкість у прийнятті рішень дозволяє швидко реагувати на зміни ринку та технологічні інновації.

При синергії цифрових технологій та менеджменту в Україні виникають кілька проблем, які необхідно враховувати для ефективної реалізації цифрової трансформації [4; 5; 6]:

1. Збільшення складності робочих процесів. Впровадження цифрових технологій може збільшити складність робочих процесів, що вимагає додаткової

підготовки та навчання персоналу для ефективної роботи з новими системами.

2. Загрози приватності та безпеки даних. Збільшена обробка та обмін даними в синергетичних системах підвищує ризики порушення приватності та безпеки особистих даних користувачів.

3. Високі витрати на впровадження. Впровадження цифрових технологій вимагає значних інвестицій на етапі впровадження та інфраструктури, що може бути складно для багатьох підприємств в Україні.

4. Залежність від технологій. Синергія цифрових технологій може призвести до підвищеної залежності суспільства від технологічних рішень та ІІІ, що може мати довгострокові соціальні наслідки.

5. Втрата робочих місць. Автоматизація завдань за допомогою цифрових технологій може призвести до втрати робочих місць у деяких галузях, що вимагає розвитку нових професій та освітніх програм.

6. Низький рівень цифрової грамотності. В Україні існує потреба в якісній освіті, яка могла б вчасно реагувати на зміни на цифровому ринку та відповідати потребам бізнесу та громадськості.

7. Відсутність єдиного бачення цифрової трансформації. В Україні відсутнє єдине бачення переходу до цифрової економіки, що ускладнює ефективне спрямування зусиль на покращення національної економіки.

8. Ризики кібератак. Збільшення обсягу цифрових даних та використання хмарних технологій підвищують ризики кібератак, що робить захист конфіденційної інформації та безперервність бізнес-процесів критично важливими.

Незважаючи на великий потенціал цифрових технологій для бізнесу, їх успішна синергія вимагає уважного врахування численних викликів, розробки стратегічних планів та здійснення інвестицій у розвиток інфраструктури та персоналу.

Перспективи розвитку синергії цифрових технологій і менеджменту є обнадійливими, адже вона дозволяє прискорити інноваційні процеси шляхом впровадження нових технологій та оптимізації бізнес-процесів. В Україні спостерігається зростання інноваційної активності, особливо в сфері ІТ та цифрових технологій, що сприяє розвитку нових галузей та підвищенню конкурентоспроможності підприємств.

Крім того, синергія між цифровими технологіями та менеджментом підвищує організаційну гнучкість, дозволяючи підприємствам швидко реагувати на зміни ринку та технологічні інновації. За даними НБУ, розвиток цифрової економіки та впровадження інноваційних технологій є ключовими факторами підвищення конкурентоспроможності українських підприємств на міжнародному ринку. Частка ІТ у ВВП України склала 6,2% за підсумками 2024 року, що свідчить про зростаючу роль технологій в економіці країни [1].

Таким чином, синергія цифрових технологій та менеджменту суттєво трансформує бізнес у цілому, роблячи його більш ефективним, гнучким та орієнтованим на потреби сучасного споживача. Цифрові технології дозволяють підприємствам відкривати нові ринки, розвивати інноваційні послуги та

зберігати конкурентоспроможність на ринку.

Ключові слова: цифровізація, синергія, інновації, менеджмент, цифрові технології.

Список використаних джерел

1. Індекс цифрової трансформації регіонів України. Підсумки 2024 року. Міністерство цифрової трансформації України. URL: <https://cms.thedigital.gov.ua/storage/uploads/files/page/community/reports/%D0%86%D0%9D%D0%94%D0%95%D0%9A%D0%A1%202024%202%201.pdf> (дата звернення 12.04.2025)
2. Цифрова трансформація економіки України. Лютий 2025 року. Національний інститут стратегічних досліджень. URL: <https://niss.gov.ua/news/komentari-ekspertiv/tsyfrova-transformatsiya-ekonomiku-ukrayiny-lyutyu-2025-roku> (дата звернення 12.04.2025)
3. Шевченко Ю. Цифрова економіка 2025: глобальні виклики та українські можливості. Перший Бізнесовий. URL: <https://fbc.biz.ua/news/statti/tsifrova-ekonomika-2025-globalni-vikliki-ta-ukrayinski-mozhlivosti/> (дата звернення 13.04.2025)
4. Цифрові технології в економічних дослідженнях з використанням фундаментальних наук: Матеріали IV Міжвузівської науково-практичної конференції 03 листопада 2023 р. – Одеса: Одеський торговельно-економічний фаховий коледж, 2023. – 94 с.
5. Пашов Д. Р., Бойчук Н. Я. Вплив цифрової інфраструктури на трансформацію. БІЗНЕС, ІННОВАЦІЇ, МЕНЕДЖМЕНТ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ : зб. тез доп. V Міжнар. наук.-практ. конф., м. Київ, 25 квіт. 2024 р. – Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, Вид-во «Політехніка», 2024. – С. 93-95
6. Цифрова трансформація промислового менеджменту у контексті викликів, можливостей та змін : монографія / за ред. д.філософ.н., проф. В. Г. Воронкової, д.е.н.; проф. Н. Г. Метеленко. – Львів – Торунь : Liha-Pres, 2024. – С. 46